

28-06-2017

Ref. 89 PŽ-2700/2016-2

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
ZAGREB

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

I

RJEŠENJE

P-1388 / 2017.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u ime Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Raoula Dubravca, predsjednika vijeća, Josipa Turkalja, suca izvjestitelja i Draženke Deladio, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja GLUMINA BANKA d.d. u stečaju, OIB 82806041381, Zagreb, Čikoševa 5, kojeg zastupa stečajni upravitelj Pero Hrkać, a njega punomoćnik Josip Tabak, odvjetnik u Zagrebu, Jordanovac 113/II, protiv 1. tuženika PROMET ORKAN d.o.o., OIB 21609083770, Zagreb, Cimermančičeva 3, kojeg zastupa punomoćnik Vlado Rebić, odvjetnik u Zagrebu, Cankarova 1, protiv 2. tuženika MIRKA ĐINKIĆA, OIB 01851964454, Zagreb, Cimermančičeva 3, kojeg zastupa punomoćnik Krešimir Šušnjar, odvjetnik u Zagrebu, Kneza Branimira 39 i 3. tuženika MIRE ĐINKIĆ, OIB 97602840818, Klinča Sela, Radnička sela 2, koju zastupa punomoćnik Mićo Ljubenko, odvjetnik u Zagrebu, Branimirova 9, radi isplate iznosa od 927.448,21 kn, te u pravnoj stvari protutužitelja PROMET ORKAN d.o.o. OIB 21609083770, Zagreb, Cimermančičeva 3, kojeg zastupa punomoćnik, Vlado Rebić, odvjetnik u Zagrebu, Cankarova 1, 2. protutužitelja MIRKA ĐINKIĆA OIB 01851964454, Zagreb, Cimermančičeva 3, kojeg zastupa punomoćnik Krešimir Šušnjar, odvjetnik u Zagrebu, Kneza Branimira 39 i 3. protutužitelja MIRE ĐINKIĆ, OIB 97602840818, Klinča Sela, Radnička sela 2, koju zastupa punomoćnik Mićo Ljubenko, odvjetnik u Zagrebu, Branimirova 9, protiv protutuženika GLUMINA BANKA d.d. OIB 82806041381, kojeg zastupa stečajni upravitelj Pero Hrkać, iz Zagreba, Čikoševa 5, a njega punomoćnik Josip Tabak, odvjetnik u Zagrebu, Jordanovac 113/II, radi utvrđenja ništavosti ugovora, odlučujući o žalbama tuženika – protutužitelja protiv presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1670/2004 od 10. lipnja 2015., u sjednici vijeća održanoj 23. svibnja 2017.

presudio je

Odbijaju se žalbe tuženika – protutužitelja kao neosnovane i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1670/2004 od 10. lipnja 2015. u točki III. izreke.

riješio je

I. Ukida se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1670/2004 od 10. lipnja 2015. u točki II., IV., V., VI. i VII. izreke, te se predmet za navedeno vraća istom sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

II. Ostavlja se o troškovima parničnog postupka odlučiti u konačnoj odluci.

Obrazloženje

Sud prvog stupnja presudio je:

I. Ukida se platni nalog iz rješenja o ovrsi Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj Ovr-95618/2001 od 27. ožujka 2002.

II. Nalaže se tuženicama solidarno platiti tužitelju iznos od 927.448,21 EUR-a u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a, na dan prijenosa, s kamatom po stopi koju Privredna banka Zagreb d.d. kao mjesto ispunjenja plaća na devizne štedne uloge po viđenju EUR-a i to od 2. listopada 2002. pa do isplate, sve u roku od 8 dana.

III. Odbija se protutužbeni zahtjev koji glasi:

„Utvrđuje se ništetnim Ugovor o ustupanju potraživanja od 1. rujna 1997. sklopljen između Glumina d.o.o. i Glumina banka d.d. te prvotuženika Ugovora o priznanju duga i kredita broj 970483 do 17. rujna 1997. te Aneks Ugovora o priznanju duga i kredita broj 970483 od 17. rujna 1997.

IV. Nalaže se tuženicama solidarno platiti tužitelju trošak postupka u iznosu od 2.052.131,90 kn u roku od 8 dana.

V. Odbija se zahtjev prvotuženika za naknadom parničnog troška u iznosu od 512.925,00 kn.

VI. Odbija se zahtjev drugotuženika za naknadom parničnog troška u iznosu od 809.814,80 kn.

VII. Odbija se zahtjev trećetuženika za naknadom parničnog troška u iznosu od 1.713.125 kn.

Sadržajno se protiv dijela ove presude pod točkom II. do VII. izreke žale svi tuženici-protutužitelji (dalje: tuženici) zbog svih žalbenih razloga iz čl. 353. st. 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14; dalje: ZPP).

Prvotuženik predlaže presudu u pobijanom dijelu ukinuti. Drugotuženik predlaže presudu u pobijanom dijelu preinačiti podredno ukinuti uz naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 101.593,75 kn. Trećetuženik predlaže presudu u pobijanom dijelu preinačiti uz naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 93.925,00 kn.

Odgovori na žalbe nisu podneseni.

Žalbe su djelomično osnovane.

Predmet spora tužbe je isplata iznosa od 927.448,21 EUR u kunsnoj protuvrijednosti, predmet spora protutužbe je utvrđenje ništavosti ugovora.

U odnosu na protutužbu.

Tuženici protutužbom traže utvrđenje ništavosti ugovora iz razloga što drugotuženik nije potpisao ugovor u ime prvotuženika kao osoba ovlaštena za zastupanje u trenutku potpisivanja ugovora.

Zbog neovlaštenog zastupanja ugovor nije ništav, jer takav ugovor nije u suprotnosti s odredbom čl. 103. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 113/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01; dalje: ZOO).

U slučaju sklapanja ugovora od strane neovlaštene osobe primjenjuje se odredba čl. 88. ZOO-a. Naime, ako ugovor sklopi neka osoba kao punomoćnik u ime drugoga bez njegovog ovlaštenja, neovlašteno zastupanog, ugovor obvezuje samo ako on ugovor naknadno odobri (čl. 88. st. 1. ZOO-a).

Budući da tuženici nisu isticali neki drugi razlog ništavosti spornih ugovora, te da ovaj sud, po službenoj dužnosti, nije našao da bi sporni ugovori bili ništavi iz nekog drugog razloga, sud prvog stupnja pravilno je primijenio materijalno pravo (čl. 103. ZOO-a), kada je tužbeni zahtjev odbio.

Osim toga, potrebno je napomenuti da za valjanost ugovora o ustupanju potraživanja (cesiji) nije uopće odlučno je li isti potpisao cessus (čl. 436. ZOO-a).

Zbog navedenog, valjalo je na temelju odredbe čl. 368. st. 2. ZPP-a, odlučiti kao u izreci ove drugostupajnske presude.

U odnosu na tužbu.

Sud prvog stupnja se u odnosu na valjanost zastupanja prvotuženika od strane trećetužene sadržajno pogrešno pozvao na odredbu čl. 423. st. 2. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ 152/11-pročišćeni tekst; 112/12, 68/13 i 110/15; dalje: ZTD) navodeći da je odluka o imenovanju člana uprave, deklaratorne prirode.

U konkretnom slučaju se uopće ne primjenjuje Zakon o trgovačkim društvima.

To stoga što je odredbom čl. 635. st. 3. ZTD-a, propisano da se Zakon o poduzećima primjenjuje na privatna poduzeća, dok se ne pretvori u neko od trgovačkih društva ili ne nastavi poslovati kao trgovci pojedinci. Usklađenje prvotuženika sa ZTD-om, provedeno je tek 21. svibnja 1999. (list 413. spisa), pa se tek od tog dana na prvotuženika primjenjuje ZTD.

Zakonom o poduzećima („Narodne novine“ broj 53/91, 26/93, 58/93 i 111/93; dalje: ZP) nije propisano u kojem trenutku netko postaje direktor poduzeća.

Odredbom čl. 169. st. 2. ZP-a, propisano je da se statutom odnosno pravilima o poduzećima može odrediti da osim direktora poduzeće zastupaju drugi radnici.

U slučaju sklapanja ugovora od strane neovlaštene osobe primjenjuje se, kao što je već navedeno, odredba čl. 88. ZOO-a.

Iz stanja u spisu bi proizlazilo da je trećetužena nakon provedenog usklađenja tuženika trećetužena postala član uprave, te da su se između tužitelja i prvotuženika zajednički potpisivale izjave o prijeboju (list 122.-132. spisa) kojima su zatvarani anuiteti iz Ugovora o priznanju i kreditu broj 97483 od 1. rujna 1997. Nadalje, sklapane su višestruke kompenzacije koje su ovjerene štamčiljom prvotuženika, a kojima se prema nalazu i mišljenju financijskog vještaka, zatvarana dospjela potraživanja tužitelja prema prvotuženiku iz ugovora o priznanju duga i kreditu. Sve izjave o prijeboju potpisane su i ovjerene nakon što je provedeno usklađenje tj. nakon 21. svibnja 1999. kada je trećetužena već postala članom uprave. Višestruke konpenzacije provedene su prije 21. svibnja 1999. za vrijeme dok je direktor bio drugotuženik.

Prema tome iz postupanja drugo i trećetuženika može se zaključiti da su naknadno odobrili ugovor o priznanju duga i kreditu od 1. rujna 1997.

U odnosu na visinu tužbenog zahtjeva, činjenično stanje ostalo je pogrešno i nepotpuno utvrđeno, jer se iz stanja spisa ne može utvrditi je li i kada ugovor o priznanju duga i kreditu u cijelosti dospio na naplatu. Naime, u trenutku podnošenja prijedloga za ovrhu 6. lipnja 2001. ugovor još nije bio istekao, budući da je ugovorom o priznanju duga i kreditu zadnji anuitet dospio 1. listopada 2004.

Tužitelj se pogrešno pozvao na odredbu čl. 73. st. 1. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 24/96, 29/99, 129/00, 123/03 – dalje: SZ) jer se navedena odredba o dospijevanju nedospjelih tražbina odnosi samo na dospijevanje nedospjelih tražbina stečajnih vjerovnika prema stečajnom dužniku, a ne i na tražbine stečajnog dužnika prema stečajnim vjerovnicima.

Tužitelj se poziva i na odredbu čl. 8. st. 2. i 3. Ugovora o priznanju duga i kreditu prema kojima bi cijeli iznos kredita dospio 1. studenog 1997. ili 1. siječnja 1998. Međutim, iz postupanja stranaka (izjava o prijeboju i višestrukih kompenzacija) proizlazilo bi, barem za sada, da cijeli iznos kredita nije bio dospio.

Činjenica je li i kada i na koji način cjelokupni iznos kredita dospio odlučna je radi utvrđivanja visine tužiteljeve tražbine. Naime, za vrijeme važenja ugovora o kreditu primjenjuje se ugovorena kamatna stopa, a nakon prestanka ugovora o kreditu primjenjuje se

stopa zatezne kamate. Osim toga, ako je kredit dospio na naplatu prije ugovorenog vremena trajanja, onda tuženici nisu u obvezi plaćati iznos ugovorene kamate uključene u pojedine iznose anuiteta, jer je kredit dospio na naplatu prije ugovorenog roka. To stoga, što se ugovoreni iznos kamate od dospijeća do ugovorenog roka plaćanja ne može plaćati kao da nije došlo do ranijeg dospijeća kredita.

Sud prvog stupnja počinio je i bitnu povredu odredaba parničnog postupka propisanog odredbom čl. 354. st. 1. u svezi s odredbom čl. 260. st. 1. ZPP-a, jer na zahtjev drugotuženika nije na glavnoj raspravi saslušao grafološki vještak radi obrazloženja nalaza i mišljenja i očitovanja na prigovore, što je moglo biti od utjecaja na donošenje presude (naročito u dijelu u kojem drugotuženik odgovora kao jamac-platac).

Zbog navedenog, valjalo je na temelju odredbe čl. 369. st. 1. ZPP-a, odlučiti kao u točki I. izreke ovog drugostupanjskog rješenja.

Budući da je djelomično ukinuta o glavnoj stvari, valjalo je ukinuti i odluku o parničnom postupku, jer je neizvjestan uspjeh u ovom sporu.

O troškovima žalbenog postupka odlučeno je na temelju odredbe čl. 166. st. 3. ZPP-a, kao u točki II. izreke ovog drugostupanjskog rješenja.

U ponovnom postupku sud prvog stupnja utvrdit će jesu li drugo i trećetuženik potpisali ugovor o priznanju duga i kreditu, te Aneks ugovora o priznanju duga i kreditu i u kojem svojstvu, je li i kada kredit u cijelosti dospio na naplatu, potrebno je utvrditi je li kredit dospio na naplatu prije izjava o prijeboju i višestrukih kompenzacija, te utvrditi koje su točke tražbine zatvorene, kako bi se moglo ispitati je li nastupila zastara. Naime, prema pravnom shvaćanju sjednice građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj SU-IV-127/13-8 od 14. studenog 2013. proizlazi da potraživanja iz ugovora sklopljenog između pravnih osoba zastarijevaju za tri godine, a ista je situacija i kod anuitetne otplate kredita. Stoga je potrebno točno utvrditi za anuitete koji bi trebali biti plaćeni više od tri godine prije podnošenja ovršnog prijedloga kada su i na koji način plaćeni, jer je prvotuženik u izjavama u prijeboju točno naznačio što plaća, pa su se primarno morale zatvoriti te tražbine, a tek ako je nešto preostalo mogle su se zatvoriti najstarije neplaćene tražbine.

U nepobijanom dijelu pod točkom I. izreke prvostupanjska presuda ostaje neizmijenjena (čl. 365. st. 1. ZPP-a).

U Zagrebu 23. svibnja 2017.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
RAOUL DUBRAVEC, v.r.

Za točnost otpravka
ovlašteni službenik
U. Z. B. 1906/17
BRANKICA CURMAN